

Zera, Władysław

Wyniki badań aspiracji i dokonywanych wyborów życiowych młodzieży zamieszkałej w internacie w r. szk. 2000/2001

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 15, 249-262

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wyniki badań aspiracji i dokonywanych wyborów życiowych młodzieży zamieszkałej w internacie w r. szk. 2000/2001

W internacie przy Zespole Kolegiów Nauczycielskich w Ostrołęce zamieszkują słuchacze Kolegium na kierunkach: filologia polska, nauczanie zintegrowane, filologia angielska, filologia niemiecka, słuchacze Medycznego Studium Zawodowego, uczniowie II LO, Zasadniczej Szkoły Zawodowej Nr 4 /szkoła wielozawodowa głównie o kierunkach ekonomicznych, gastronomicznych i hotelarskich/, ZSZ Nr 1 /głównie chłopcy na kierunkach mechanicznych i samochodowych/ a także pojedynczy uczniowie z różnych innych szkół. Praktycznie internat pełni rolę bursy.

Na początku roku szkolnego 2000/2001 zamieszkało w internacie 192 wychowanków. Jednak liczba osób mieszkających w internacie w okresie roku szkolnego jest płynna i zależy od wielu czynników, m.in. odejście ze szkoły z uwagi na problemy w nauce, odejście do innej szkoły. Część słuchaczy Kolegium oraz maturzyści odchodzą z internatu w maju ze względu na wcześniej zdane egzaminy.

Badania aspiracji i dokonywanych wyborów życiowych przeprowadzone zostały w kwietniu 2001 r. Ogółem badaniom poddano 163 osoby. Celem badania było:

1. Rozpoznanie rozwoju i wiedzy młodzieży w zakresie aspiracji i dokonywanych wyborów życiowych.
2. Wykorzystanie wyników badań w celu korygowania postaw i zachowań oraz wyborów określonych wartości przez młodzież mieszkającą w internacie.
3. Wprowadzenie tego tematu do planu pracy internatu oraz planów pracy w grupach wychowawczych. Badania zebrano i podsumowano w trzech grupach:
  - I - słuchacze ZKN i MSZ, dziewczęta - 57
  - II - uczniowie II LO i ZSZ nr 4, dziewczęta - 82
  - III - uczniowie ZSZ nr 1, chłopcy - 24.

W badaniach posłużono się ankietą, zawierającą 11 pytań z odpowiedziami do wyboru. Odpowiedzi na pytania od 1 do 8 zostały zestawione w tabelę, a odpowiedzi na pytania 9-11 ujęto opisowo, w zdaniach.

Informacje ogólne o respondentach

Pochodzenie społeczne

Grupa badań.	Chłopskie	Robotnicze	Inteligentkie	Inne	Brak odp.
I	19	16	13	2	7
II	49	20	5	5	3
III	13	2	7	2	-

Miejsce zamieszkania

Grupa badań.	Wieś	Miasteczko	Miasto	Duże miasto	Brak odpow.
I	35	5	14	2	1
II	74	3	1	1	3
III	21	2	1	-	-

Pytanie 3. Co chciałbyś (chciałabyś) osiągnąć w życiu przede wszystkim?

Podkreśl i zaznacz kolejność ważności cyframi 1,2,3,4,5

Tabela przedstawiająca kolejność wyborów

Grupa badań.	1	2	3	4	5	6
I	Miłość - 36	Ciekawą pracę - 34	Wysokie zarobki -29	Założyć rodzinę-25	Uznanie niezależności-19	Wolność niezależność - 19
II	Założyć rodzinę -57	Ciekawą pracę - 56 Miłość-56	Spokojne życie bez niepowodzeń - 38	Uznanie w środowisku-29	Wysokie zarobki - 27	Przyjaźń-24 Być użytecznym dla innych -24
III	Założyć rodzinę -21	Spokojne życie bez niepowodzeń - 14	Wysokie zarobki-13	Ciekawą pracę - 12	Uznanie w środowisku -11 Miłość-11	Przyjaźń-6 Bawić się i używać życia-6

Pytanie 4. Jakie według Ciebie cechy decydują o wartości człowieka?

Podkreśl i zaznacz kolejność cyframi od 1 do 5

Tabela przedstawiająca kolejność wyborów

Grupa badań.	1	2	3	4	5	6
I	Umiejętność współzycia z innymi -35	Prawdomówność-32	Siła woli, upór w dążeniu do celu - 26	Uczciwość -25	Pracowitość-23. sprawiedl. -23	Wykształcenie-18
II	Sprawiedliwość -56	Uczciwość -54	Pracowitość-52	Prawdomówność -47	Wykształcenie-31	Umiejętność współzycia z innymi-30
III	Sprawiedliwość-21	Uczciwość-15	Pracowitość-14	Umiejętność współzycia z innymi—12	Wykształcenie - 9 Siła woli, upór w dążeniu do celu-9	Prawdomówność-7

Pytanie 5. Gdybyś dysponował (a) dużą kwotą pieniędzy (np. wygraną w loterii) na co w pierwszej kolejności byś ją przeznaczył (a)
Podkreśl 5 możliwości i zaznacz kolejność ważności od 1 do 5

Tabela przedstawiająca kolejność wyborów

Grupa Badan.	1	2	3	4	5	6
I	Pomoc własnej rodzinie - 45	Budowa włas. domu-35	Wycieczka zag.-30	Założenie konta oszczęd. w banku - 27	Wspomaganie biednych -26	Książki-19
II	Pomoc własnej rodzinie-70	Budowa włas. domu-60	Przeżyć wielką Przygodę-51	Zdobyć wiedzę Uczyć się -42	Ciekawą pracę - 33	Być działacz. społecz.-30
III	Samochód-17	Pomoc własnej rodzinie - 16	Założenie konta w banku-15	Budowa własnego domu-12	Kupno i urząd. Mieszkania-10 Założenie własnej firmy-10	Wspomagać biednych -9

Pytanie 6. Gdybyś miał (a) na to wpływ, to w jakiej rodzinie chciał (a)byś się urodzić.
Podkreśl jedną spośród niżej wymienionych

Tabela przedstawiająca kolejność wyborów

Grupa badan.	1	2	3	4	5	6
I	Inne-13	Lekarskiej-11	Biznesmenów-9	Nauczycielskiej -6	Prawników, radców, sędziów, adwokatów, prokuratorów -5	Naukowców -4
II	Inne-13	Chłopskiej -11 Biznesmenów - 11	Prawników/adwokatów, sędziów, prokuratorów, radców-10	Lekarskiej -9	Nauczycielskiej -8	Robotniczej -7
III	Inne-13 Chłopskiej	Prawników/adwokatów, sędziów, prokuratorów, radców-10	Wojskowej -3 Naukowców - 3	Lekarskiej -2 Nauczycielskiej -2	Robotniczej -1 Policyjnej -1	

GRUPA I

6) Dlaczego chciałbyś/chciałabyś urodzić się w wybranej rodzinie?

Brak odpowiedzi -8 osób

j) **prawników, adwokatów, sędziów, prokuratorów.**

Ułatwiony start w dorosłe życie, rozwój, dobra znajomość prawa, szersze możliwości. Ponieważ patrzą na to w szkole, na te osoby mówią „to syn adwokata”, „córka prokuratora”.

Chciałbym mieć wpływ na wiele spraw, krzywd, którym chciałbym jakoś zaradzić.

e) **biznesmenów**

Nie musiałabym się martwić o swoją przyszłość finansową, wtedy nie miałabym problemów finansowych.

Byłabym bogata i miała warunki do wszechstronnego rozwoju umysłowego. Miałabym pieniądze na prawdziwe studia. Ponieważ biznesmeni są zaradni, zamożni, ich dzieci dziedziczą po nich interes i tym samym mają zapewniony byt. Często byłiby w domu, dzięki dużym dochodom miałabym lepiej np.: w nauce. Jest to ciekawe zajęcie i daje dużo pieniędzy.

c) **chłopskiej**

Uwielbiam życie na łonie natury. Ponieważ cenię i szanuję moich rodziców, dla mnie nie ma takiego znaczenia w jakiej rodzinie miałabym się urodzić.

Kocham wieś, przyrodę i mimo dużego wysiłku jaki dzieci wkładają w pomoc rodzicom, doceniają to i są z tego zadowoleni.

f) **inne**

Obojętne są dla mnie zawody moich rodziców. Ważna jest dla mnie miłość i to co mi dali. Jest to mało znaczące, jeśli jest to pełna i niepatologiczna rodzina.

- Plastycznej - odziedziczyłabym talent plastyczny po rodzicach, miałabym możliwość rozwoju swojego talentu, rodzice pomagaliby mi w tym.

- Mądrych i dobrych ludzi. W tej, w której się urodziłam.

- Inteligenckiej.

i) **naukowców**

Bo życie byłoby odkrywczym i fascynującym. Od najmłodszych lat zarażona byłabym bakcylem ciekawości świata i pragnieniem badania jej.

Żyjąc w rodzinie naukowców miałabym ułatwiony dostęp do wiedzy, może bym mogła korzystać z doświadczeń rodziców.

b) **nauczycielskiej**

Mogłabym liczyć na dużo większe wsparcie w nauce. Rodzina o wykształceniu pedagogicznym chyba bardziej mogłaby mnie zrozumieć. W takiej rodzinie właśnie się urodziłam. Nauczyciel jest kształcony tak, aby stać się dobrym człowiekiem. Lepszy start w karierze zawodowej. Zawsze pasjonował mnie ten zawód.

a) **lecarskiej**

Bo lekarze są zwykle zamożnymi ludźmi i ich dzieci mają zawsze lepszy start, niż dzieci ze wsi. Ponieważ kiedyś moim marzeniem były studia medyczne, praca w zawodzie lekarza. Chciałabym, aby moi rodzice byli leka-

rzami. Lekarze zapewniają opiekę zdrowotną (z czym w dzisiejszych czasach jest bardzo ciężko). Ponieważ lekarze mają dobrą pozycję społeczną.

h) działacze politycznych. Lepszy start, ze względów czysto materialnych.
f) wojskowej

Mam zamiłowanie do dyscypliny. Zawsze fascynowało mnie wojsko i jego struktura. Sama chciałabym służyć w wojsku.

Ze względów czysto finansowych.

Wiek

Grupa Badan.	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	Brak odpow
I	-	-	-	-	6	19	19	8	2	-	1	1	1
II	14	28	18	20	2	-	-	-	-	-	-	-	-
III	5	5	7	3	1	3	-	-	-	-	-	-	-

Pytanie I. Kto lub, co wpłynęło na wybór typu szkoły?

Podkreśl 3 najważniejsze w kolejności 1,2,3 czynniki

Tabela przedstawiająca kolejność wyborów

Grupa badan.	1	2	3	4	5	6
I	Zainteresowania własne-42	Dobre wyniki w nauce - 36	Inne czynniki - 24	Sugestie rodziców-22	Możliwość dostania się do tego typu szkoły-17	Wpływ koleżanek - 5 Preorientacja zawodowa prowadz. w szkole- 5
II	Zainteresowania własne-59	Dobre wyniki w nauce - 41	Sugestie rodziców - 40	Możliwości dostania się do tego typu szkoły-35	Sugestie krewnych i znajomych -13	Wpływ koleżanek i kolegów-12
III	Zainteresowania własne-19	Dobre wyniki w nauce-13	Możliwość dostania się do tego typu szkoły-10	Sugestie rodziców-7	Sugestie krewnych i znajomych-4 Wpływ przyjaciół -4	Preorientacja zawodowa prowadzona w szkole-3

Pytanie 2. Jaką pracę chciałabyś (chciałbyś) otrzymać?
 Podkreśl 3 najważniejsze w kolejności 1,2,3 czynniki

Tabela przedstawiająca kolejność wyborów

Grupa badan.	1	2	3	4	5	6
I	Ciekawą, dającą satysfakcję - 49	Dającą wysokie zarobki-39	Dającą możliwość dalszego kształcenia, się-25	Pożyteczną o dużym znac. społecz.-14	Samodzielną-11	Spokojną bez napięć -10
II	Ciekawą, dającą satysfakcję-68	Dającą wysokie zarobki-51	Dającą możliwość dalszego — kształcenia się-40	Pożyteczną o dużym znaczeniu społecznym-30	Spokojną bez napięć-24	Samodzielną-7 Jakąkolwiek, aby pracować-7
III	Dającą wysokie zarobki-18	Ciekawą, dającą satysfakcję- zadowolenie -17	Dającą możliwość dalszego kształcenia się-6	Spokojną, bez napięć-5 Lekką-5	Umożliwiająca szybki awans— 4 Samodzielną -4	Umożliwiająca zdobycie sławy i rozgłosu-2

g) policyjnej

Ze względów czysto finansowych.

d) robotniczej

Bo mam taką i jestem szczęśliwa.

GRUPA II

6. Dlaczego chciałbyś/chciałabyś się urodzić w wybranej rodzinie?

Brak odpowiedzi - 16 osób

f) inne

Jest mi dobrze w mojej rodzinie, nie zamieniłabym jej na inną i w takiej rodzinie, która by była ani za bogata, ani za biedna, w rodzinie kochającej się.

c) chłopskiej

Proste, spokojne, zwyczajne życie.

e) biznesmenów

Chciałabym być bogata, miałabym lepiej, obracać się w środowisku znanych osób, powody finansowe, są niezależni, dużo się można od niej nauczyć.

j) prawników

Dobra, płatna praca - łatwo utrzymać rodzinę, jak będę miała kłopoty, to przyda mi się ktoś w rodzinie, kto mi pomoże, dużo pieniędzy, sławny rodzic, lepsze warunki życia, większe możliwości na zdobycie dobrego wykształcenia, dużo wpływów.

a) lekarskiej

Zapewniliby dobrą opiekę, pomoc w zdobyciu tego samego zawodu, sama chciałabym być lekarzem, rodzice pomagaliby ludziom chorym - mogliby mnie tego samego nauczyć, na miejscu miałabym lekarza.

b) nauczycielskiej

Miałabym lepszą pracę, w życiu człowieka jest coś, czego trzeba się ciągle uczyć, możliwość zdobycia wysokiego wykształcenia, miałabym dobre względy u nauczycieli.

c) robotniczej

Uczy jak poradzić sobie w życiu, co to znaczy ciężka praca, jest to najodpowiedniejszy rodzaj rodziny, urodziłam się w takiej, jest bardzo dobra, nic nie brakuje.

GRUPA III

Pytanie 6. Gdybyś miał na to wpływ, to w jakiej rodzinie chciałbyś się urodzić?

Dlaczego chciałbyś urodzić się w wybranej rodzinie?

W rodzinie chłopskiej chciałoby się urodzić 7 ankietowanych.

Odpowiedzi były zbliżone, ankietowani urodzeni na wsi - nie chcą tego stanu zmieniać.

W rodzinie prawników, adwokatów, sędziów itp. Chciałoby się urodzić 5 ankietowanych. Powodem takiego wyboru były preferencje wynikające z tych zawodów („pieniądze, znajomości”). Jeden z ankietowanych stwierdził, że urodzenie się w takiej rodzinie daje gwarancję zdobycia zawodu prawnika, który chciałby w przyszłości wykonywać.

Trzech ankietowanych wybrałoby rodziny naukowców i wojskowych. Najczęstszym powodem urodzenia się w rodzinie naukowców był pewien prestiż, zapewnienie pomocy ze strony rodziców w drodze do kariery naukowej.

Po dwóch ankietowanych wybrałoby rodziny lekarskie i nauczycielskie. Powodem takich wyborów był wysoki status społeczny i prestiż.

Po jednym ankietowanym wybrałoby rodzinę robotniczą (nie zamieniłoby na inną) oraz policyjną (chciałby zostać w przyszłości policjantem - miałby w tym wypadku większą szansę).

Wśród ankietowanych nikt nie chciałby urodzić się w rodzinie rzemieślniczej, działaczy politycznych, marynarzy oraz biznesmenów.

Pytanie 8. Proszę wybrać wartości, które Twoim zdaniem decydują o pomyślności społeczeństwa. Podkreśl 6 najistotniejszych wartości w kolejności od 1 do 6.

Tabela przedstawiająca kolejność wyborów

Grupa Badan.	1	2	3	4	5	6
I	Wykorzystanie osiągnięć postępu techn. - 45	Pracowitość obywateli - 36	Ład moralny - 34	Praworządne państwo/państw o prawne - 32	Demokratyczny system grup społecz.-31	Dobra współp. Różnych grup społecz.- 27
II	Wykorzystanie osiągnięć postępu techn. - 74	Dobre i sprawiedliwe prawo- 63	Ład moralny -56 praworządne państwo-56	Dobra współpraca różnych grup społecz.- 45	Wolność zrzeszania się i wolność prawa - 3 ^A 1	Gospodarka rynkowa-31
III	Dobre i sprawiedliwe prawo -18	Dobra współp. Różnych grup społecz. -14	Pracowitość obywateli- 12 Wpływ obywateli na życie społ." 12	Wolność zrzeszania i wolność słowa [-11	Ład moralny - 10	Gospodarka rynkowa - 9

Pytanie 9. Co twoim zdaniem przeszkadza w pomyślności polskiego społeczeństwa?

GRUPA I

Brak odpowiedzi: 3 osoby

Ankietowane osoby najczęściej wymieniały:

- bezrobocie - 5 osób,
- życie na skraju ubóstwa - 5 osób,
- oczekiwania, że inni się wszystkim zajmą - 4 osoby
- kłótnie i niezgodność w wielu kwestiach - 3 osoby
- brak solidarności między ludźmi - 2 osoby
- niesprawiedliwość i nierówność społeczna, brak współpracy grup społecznych - 8 osób
- nie wykorzystanie osiągnięć postępu technicznego - 1 osoba
- niesprawiedliwe i zbyt tolerancyjne prawo - 5 osób
- brak ładu, moralności - 2 osoby, niesumienność obywateli - 1 osoba
- egoizm - 2 osoby
- niski poziom rolnictwa - 1 osoba, zbyt małe możliwości rozwoju młodych uzdolnionych ludzi-2 osoby
- traktowanie pieniądza i pozycji społecznej jako jedyne go wyznacznika powodzenia życiowego - 2 osoby
- zbyt wiele tematów tabu - 1 osoba, zakłamanie panujące wśród społeczeństwa -1 osoba
- brak tolerancji - 2 osoby, brak poczucia własnej wartości - 1 osoba

- bezmyślność i egoizm, nieuczciwość, wysokie płace polityków, zła polityka gospodarcza, prywatna, źle sprawowana władza - 13 osób
- demoralizacja - 2 osoby, zbyt mało bogactw naturalnych - 1 osoba
- przeszłość historyczna, mentalność Polaków - 2 osoby
- dyskryminacja innych wyznań i poglądów - 1 osoba

GRUPA II

Brak odpowiedzi: 11 osób. Ankietowane osoby najczęściej wymieniały:

- złą politykę (rządu lub sejmu), bezrobocie - 16 osób
- złe prawo - 9 osób
- za dużo zła (przemoc, zbrodnie, morderstwa, kradzieże) - 6 osób
- niesprawiedliwość (np. wobec klas społecznych, podziału ludzi: biedni - bogaci) - 8 osób
- znieczulica społeczna, obojętność na krzywdę innych, ludzie nie myślą o innych, liczy się sława i pieniądze - 6 osób. Mniejszą liczbą głosów ankietowane osoby wymieniały:
- nieuczciwość, zakłamanie, chciwość, egoizm, zazdrość, lenistwo, narkomania, kłamstwo,
- pogoń za pieniędzmi, ludzie piją- palą- nie pracują- nie uczą się, demokracje, kodeksy karne.

GRUPA III

Najczęściej ankietowani za ten stan rzeczy obwiniali ludzi rządzących, którzy źle rządzą, dbają wyłącznie o własne interesy i pieniądze. Częstość powodów była też obecna sytuacja polityczno - gospodarcza Polski, a mianowicie wejście do Unii Europejskiej, duże bezrobocie, niskie wykształcenie Polaków, lenistwo i pijaństwo obywateli, brak autorytetów oraz złe prawo, które daje szansę tylko niektórym grupom społecznym.

Pytanie 10. Gdybyś miał możliwość zrealizowania swoich marzeń) to co chciałbyś osiągnąć?

Grupa I

a) w życiu osobistym (dążeniach osobistych)

brak odpowiedzi: 1

Ankietowane osoby najczęściej wymieniały:

- założyć szczęśliwą, kochającą się rodzinę, mieć dzieci - 35 osób
- podróżować po świecie - 1 osoba
- miłość drugiej osoby - 2 osoby, satysfakcjonująca, dobrze płatna praca - 4 osoby

- stabilizacja i bezpieczeństwo - 1 osoba
- ukończenie dobrej szkoły - 5 osób, zapewnienie godziwego bytu rodzinie - 1 osoba
- wieść szczęśliwe i spokojne życie - 1 osoba
- być po prostu szczęśliwą - 4 osoby
- mieć niezależność i władzę - 1 osoba, mieć satysfakcję z życia towarzyskiego - 1 osoba
- mieć zawsze godność - 1 osoba

b) w pracy

- ciekawa i satysfakcjonująca praca, dająca możliwość rozwoju, zgodne z zainteresowaniami, adekwatne wynagrodzenie - 30 osób
- sumiennie i dobrze wykonywać swój zawód - 4 osoby
- zajmować kierownicze stanowisko - 2 osoby, mieć dobrą opinię wśród współpracowników - 2 osoby
- zajmować wysokie, dobrze płatne stanowisko - 4 osoby
- mieć własną firmę - 2 osoby
- zostać dobrym, lubianym, cenionym przez uczniów nauczycielem - 3 osoby
- odnieść sukces, awansować, być zadowolonym ze swojej pracy - 6 osób
- zdobyć dobre wykształcenie, niekoniecznie w jednej dziedzinie - 3 osoby
- być sławną i bogatą - 1 osoba
- zdobyć tytuł naukowca - 1 osoba
- mieć możliwość wyjazdów zagranicznych - 1 osoba

c) swojego udziału w życiu społecznym

Brak odpowiedzi - 15 osób

- być pomocnym dla innych, działać w organizacji charytatywnej - 10 osób
- pomagać dzieciom z domów dziecka i rodzinom patologicznym - 1 osoba
- pomagać dzieciom zaniedbanym i ubogim - 2 osoby
- mieć możliwość kontaktu z różnymi ciekawymi ludźmi - 1 osoba
- brać czynny udział w życiu państwa, zajmować wysoka pozycję społeczną - 3 osoby
- być pożyteczną dla społeczeństwa, dobrze wykonywać swój zawód - 5 osób
- być szanowaną, dobrą w oczach innych ludzi - 5 osób
- pomóc zwierzętom, zakładać schroniska dla zwierząt - 3 osoby
- pomóc ofiarom trzęsienia ziemi w Indiach - 1 osoba
- być dobrym człowiekiem - 1 osoba
- kształtować właściwe postawy wśród dzieci, które mogą się stać mądrymi obywatelami - 1 osoba
- szerzyć oświatę - 1 osoba

- założyć towarzystwo dla dzieci z rodzin patologicznych - 1 osoba
- pomagać ludziom biednym i uzdolnionym w różnych kierunkach - 1 osoba
- działać na rzecz ochrony środowiska naturalnego 1 osoba

Pytanie 10. Gdybyś miał możliwość zrealizowania swoich marzeń, to co chciałbyś osiągnąć?

Grupa II

a) w życiu osobistym, dążeniach osobistych Brak odpowiedzi: 4 osoby

- założyć rodzinę, być dobrą żoną i matką, mieć szczęśliwą rodzinę, która by się kochała i panowała w niej zgoda - 55
- spokojne życie, jak najmniej niepowodzeń
- zdać maturę, iść na studia
- poznać ciekawych ludzi
- być jak najlepszym człowiekiem
- mieć dużo przyjaciół
- być szczęśliwą w życiu, zakochać się, być akceptowaną
- mieszkać z rodziną nad morzem (1)
- pojechać na Wyspy Kanaryjskie(1)

b) w pracy

Brak odpowiedzi: 4 osoby

- mieć ciekawą, zadowalającą, przynoszącą korzyści pracę - 46 osób
- mieć wyższe stanowisko - 6 osób
- ukończyć szkołę, mieć dobre wykształcenie - 6 osób
- osiągnąć swój cel, dążyć do jakiegoś sukcesu - 3 osoby
- mieć własną firmę - 2 osoby Ankietowane osoby wyróżniały również:
- utrzymać rodzinę z pracy
- dobrze zarabiać
- być dobrą w swoim zawodzie
- poznać wielu ludzi
- posiadać swój własny hotel (10)
- zostać modelką- projektantką mody (1)
- zdobyć zawód prawnika (1)
- władać jez. angielskim - być wzorowym hotelarzem (1)

c) swojego udziału w życiu społecznym Brak odpowiedzi: 18 osób

- pomagać biednym, potrzebującym i upośledzonym ludziom - 34 osoby
- zrobić coś dla społeczeństwa, pracować jako działacz społeczny - 5 osób
- być dobrą, użyteczną dla innych, żeby to, co będą robiła, dawało korzyści innym - 4 osoby

Poza tym wymieniano:

- by było dobrze i bezpiecznie
- dobre sprawiedliwe prawo
- pomagać innym w zrealizowaniu marzeń
- dobre kontakty z ludźmi
- chodzić bezpiecznie po ulicach
- żeby każdy mówił prawdę
- zrównać wszystkich ludzi
- żeby mnie doceniano
- sławę (1)
- żeby w mojej wsi młodzież miała ciekawe zajęcia (1)
- zmianę gosp. rynku w państwie

Pytanie 10. Gdybyś miał możliwość zrealizowania swoich marzeń, to co chciałbyś osiągnąć?

Grupa III

a) w życiu osobistym, dążeniach osobistych

Prawie wszyscy ankietowani chcieliby założyć szczęśliwą kochającą się rodzinę, mieć dobrą pracę, swój własny dom, żyć w dostatku.

b) w pracy, w dążeniach zawodowych

Ankietowani i na to pytanie odpowiadali zgodnie - pragnęliby zdobyć wyższe wykształcenie, dobrze płatną pracę odpowiadającą ich zainteresowaniom i potrzebom.

c) swojego udziału w życiu społecznym

Na to pytanie 9 osób nie udzieliło żadnej odpowiedzi. Wśród ankietowanych przeważała chęć pomagania ludziom biednym, bycia człowiekiem akceptowanym przez społeczeństwo. Jeden z ankietowanych pragnie w przyszłości zostać prezydentem.

Pytanie 11. Które z uznawanych przez Ciebie wartości chciałbyś/chciałabyś realizować, ale nie możesz, podaj z jakich powodów?

Grupa I

Brak odpowiedzi: 21 osób

- rozwój osobisty poprzez zwiedzanie świata, lecz nie mam na to środków finansowych - 3 osoby
- być szczerą i uczciwą, w dzisiejszym świecie jest to nieopłacalne - 2 osoby
- wszystko pozbawione jest większego sensu, brak zrozumienia ze strony in-

- nych, nie mam określonych perspektyw, nie mam takich wartości - 4 osoby
- dotychczas udawało mi się zrealizować wszystkie uznawane przeze mnie wartości - 5 osób
- prawdomówność, autentyzm - 3 osoby
- opanować język obcy, nauczyć się gry na gitarze, flecie oraz zwiedzać Gruzję - 1 osoba, brakuje mi środków finansowych
- pomagać ludziom biednym - 2 osoby (brak pieniędzy)
- założyć własną rodzinę - lecz jest to niemożliwe, gdyż nie posiadam dostatecznych zasobów finansowych - 1 osoba
- miłość, ale nie mogę się zakochać, gdyż boję się cierpienia - 1 osoba
- miłość, ale nie ma takiej osoby, która by mnie chciała - 1 osoba
- usprawnić system prawny -jestem tylko studentką filologii polskiej - 1 osoba
- dążenie do własnych celów poprzez upór i siłę - 1 osoba, brak wiary we własne siły.

Grupa II

Brak odpowiedzi: 18 osób

- wspomaganie biednych, (ale nie mam pieniędzy) - 9 osób
  - zdać maturę, zdobyć wykształcenie - 5 osób
  - brak pieniędzy - 2 osoby
  - podróżować po świecie -2 osoby
- Ankietowane osoby wymieniały jeszcze:
- słaby dojazd, chciałabym częściej widzieć się z rodziną (1)
  - chcę realizować swoje plany, zainteresowania (brak pieniędzy) - 4 osoby
  - osiągnąć sukces w szkole
  - posiadać samochód, dobrze zarabiać
  - zrealizować marzenia
  - zasiadać w sejmie
  - chodzić do lepszej szkoły
  - odwagi (jestem nieśmiała) - 4 osoby
  - wyjazd na Wyspy Kanaryjskie (nie mam pieniędzy) - 1 osoba
  - pracowitość, wolność słowa.

Grupa III

Pytanie to sprawiło ankietowanym najczęściej trudności. Odpowiedzi nie udzieliło 14 ankietowanych. 4 odpowiedzi były niejasne i nie na temat np. „brak pieniędzy”, „Chciałbym mieć pieniądze i dom, ale jestem za młody”. Jeden z ankietowanych stwierdził, że wszystko może osiągnąć. Brak odpowiedzi na to pytanie większości ankietowanych oraz spora liczba odpowiedzi niejasnych nasuwa przypuszczenie, że ankietowani nie zrozumieli pytania.

Refleksje ogólne

1. Młodzieży współczesnej, a do niej należą mieszkańcy Internatu, nie jest obca refleksja nad elementami systemu wartości i dokonywanie wyborów określających jej aspiracje.

2. Wypowiedzi, aczkolwiek różnorodne, mają wyraźnie wspólną podstawę - Odniesienie do rodziny i wpływ rodziny, a zwłaszcza rodziców na dokonywanie wyborów wartości i preferowane aspiracje.

3. Sądzę także, że i szkoła współczesna ma swój wkład w przygotowanie młodzieży do refleksji nad swoim życiem, na wiedzę o różnych aspektach życia i możliwościach, a nawet potrzebie dokonywania wyborów. Jeśli nie udzielono odpowiedzi na niektóre pytania jest to dla nas, pedagogów, sygnał o potrzebie szerszego podjęcia tych tematów, z którymi młodzież nie potrafiła sobie poradzić.

4. W wypowiedziach przejawia się dość pesymistyczna ocena szans własnej aktywności i osiągnięcia pozytywnych wyników w realizacji zamierzeń.